

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransenis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

3. Visitationem suæ diœcesis faciant Episcopi, & alij superiores, eamque absoluant intra biennium, nec non caueant ab inutilibus sumptibus, & exceptis procurationibus, & victualibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

15. num. 31. attestans ita fuisse resolutum 11. Augusti 1618.
22. Capitulum Sede vacante per Vicarium capitularem posse Synodum congregare, asserit decimum Garc. de benef. part. 9. cap. 2. num. 8. quem refert Gauant. d. verb. Synodus diocesana, num. 2.
23. *Ad quos exempti etiam omnes. &c.* Exemptos omnes, qui alias cessante exemptione Synodo interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, ad eam accedere tenentur, per hunc text. tradunt Vgolin. dicto cap. 48. §. 2. num. 1. Erasmi à Cochier de iurisdic. ordin. in exemptis, part. 4. quæst. 19. Gauant. d. verb. Synodus diocesana, num. 11. Ego ipse d. p. 3. alleg. 93. num. 8.
24. Abbates exempti, qui interesse debent Synodo, quo amictio, & ornamento uti debeant, vide Boer. de auctor. magni consilij. part. 1. num. 13. Alzedo de precellent. Episcop. dign. part. 2. cap. 1. num. 31. & 32. Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disput. 19. quæst. 5. in fine. Et quando Abbas teneatur accedere ad Synodum? vide Bottæ. de Synodo ex num. 4. Seraph. decis. 10. Tamburin. d. tom. 1. disputat. 24. quæst. 4. Mich. Ferrus de precedent. Ecclesiastic. quæst. 1. numer. 2.
25. *¶ Nec Capitulis generalibus subduntur.* Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo, nisi tantum in casu expresso in hoc cap. refert decimum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarrae, lib. 2. tit. 18. l. 7. de Relig. nu. 54.
26. *¶ Ratione tamen Parochialium, &c.* Omnes sacerdotes animarum curam habentes ad diocesana Synodum venire debent, tenent Franc. Leo d. cap. 9. num. 13. Vgolin. d. cap. 48. §. 1. num. 1. ubi dicit locum habere non solum ubi seculares clerici sunt, verum etiam ubi Monachi, vel Regulares, Piafec. d. cap. 2. num. 2. Ego ipse d. allegat. 93. num. 5. Laurent. de Perinis in exposit. causis, 2. Iulij 11. pro suo Ordine Minorum num. 64. tom. 1. Alzedo d. p. 2. cap. 1. num. 26. Afcan. Tamburin. d. tom. 1. disput. 29. quæst. 5. num. 4.
27. Synodo diocesana interesse non tenetur Abbas Monachus, cuius Ecclesie, vel monasterio imminet cura animarum, si illi deseruire faciat per vicarium seculari ab Episcopo approbatum, quia sufficit mittere dictum vicarium cum curam per ipsum exerceat, ita refert Sel. d. cap. 25. num. 32.
28. Rectores Parochialium nullius diocesis teneri accedere ad Synodum illius Episcopi, qui tanquam vicinior potest eos visitare, refert decimum Franc. Leo d. e. 9. num. 13. & resoluunt Piafec. d. cap. 2. num. 2. vers. & non solum, Vgolin. d. §. 1. vers. quarto. Sel. d. cap. 25. num. 33. ubi idem ait de clericis Abbatibus nullius diocesis. Laurent. de Perinis citato loco num. 65. Tamburin. d. quæst. 5. n. 4.
- Sayr. verò in floribus decis. sub tit. de officio iud. ordin. decis. 11. ex doctrina Nauarr. consil. 11. eod. tit. in antiq. alias consil. 12. de maior. & obed. in nouis, sic ait. Rectores Pa-
- rochialium, quæ in nullius diocesi sunt, quamuis ab Episcopo, cuius cathedralis Ecclesia proximior est visitari possint, ad Synodum tamen diocesana illius Episcopi accedere non tenentur, cum lex superioris, quatenus id commodè fieri potest, sine præiudicio tertij intelligenda sit, præsertim cum aliud sit ius visitandi, & aliud ius vocandi ad Synodum, adeo ut ex concessione illius non inferatur concessio huic, à separatis enim non fit illatio. Vnde & Archiepiscopus licet Ecclesias sui suffraganei post visitationem suæ propriæ diocesis visitare possit, earum tamen Doctores ad Synodum suam particularem vocare non potest, neque enim verba Concilij aptantur vocationi ad Synodum, & dispositio non includit eos, quibus verba sua non aptantur. Hactenus Sayr. cit. loc.
- Votum decissimum in Synodo diocesana habet solum Episcopus, Canonici autem illud non habent in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, vel ex privilegio, aut consuetudine, & tunc computantur pro voto tantum, scilicet Capituli, ita Sel. d. cap. 25. num. 34. ubi refert decimum sub die 13. Ianuarij 1594.
- ¶ Quod si in his tam Metropolitanis, &c.* De pena eorum, qui impedimento canonico cessante non venerunt ad Concilium, vide Iacobat. de Concil. lib. 1. art. 5. in princip. pag. 111. cum seqq. Quarant. d. verb. Concilium Provinciale, quæst. 18.
- Episcopum in Synodo diocesana posse constitutiones facere absq; consensu, & approbatione Cleri, istamque debere exquirere consilium Capituli, licet illud sequi non teneatur, nisi in quibusdam casibus à iure expressis, refert decimum Armendar. in addit. ad recop. legum Navarrae, lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episcopis, num. 65. & Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 1. num. 8.
- Episcopum non teneri sequi consilium Capituli in condendis statutis in Synodo, nisi in casibus à iure expressis, tradit Sel. d. cap. 25. num. 38. attestans sic fuisse decissimum sub die 5. Iunij 1627.
- Episcopum non teneri ciuitatis exhibere constitutiones synodales priusquam imprimantur, & postquam publicatæ fuerint, tunc ciuitatem reclamare & aggrauia proponere posse, tenent Sel. d. cap. 25. num. 39. ubi refert sic decidisse S. Congreg. Episc. & Regul. in ciuitatis Castellæ 14. Aprilis 1615. ad 15.
- Nec teneri Episcopum Synodum Romam mittere, asserunt Piafec. d. p. 2. cap. 2. num. 12. Gauant. d. verb. Synodus diocesana num. 67.
- Clericos, & Lucos Episcopo subiectos ligare decreta Synodi diocesanae, resoluunt Masobr. de Synodo Episcopi cap. 4. dub. 77. & 78. Gauant. d. verb. Synodus diocesana numer. 65.
- De statutis in Synodo diocesana ab Episcopo faciendis, vide Piafec. d. e. 2. num. 7. metipsum d. part. 3. alleg. 93. num. 29. cum seqq.

Visitationem suæ diocesis faciant Episcopi, & alij Superiores, eamque absoluant intra biennium, necnon caueant ab inutilibus sumptibus, exceptis procurationibus, & victualibus.

CAPVT III.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Visitatio generalis spectat ad Episcopum.
- 3 Vicarius generalis non habet ius visitandi nisi specialiter ei committat Episcopus.
- 4 Potestas Episcopis concessa visitandi Ecclesias Episcopatu subiectas transit in Capitulum Sede vacante.
- 5 Capitulum Sede vacante potest diocesim visitare post lapsum anni à die vltimæ visitationis per Episcopum factæ.
- 6 Capitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus.
- 7 Monialium canobia exempta visitare non potest Capitulum Sede vac.
- 8 Capitulum Sede vacante quando possit diocesim visitare.
- 9 Archidiaconi, Decani, Archipresbyteri, & alij inferiores visitandi ius habent si id longa consuetudine præscripserint.
- 10 Episcopus potest præstituer terminum Archidiacono ad visitationem expediendam.
- 11 Edicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditi iubeantur crimina detegere.

- 12 Episcopo non licet ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pena ad reuelandum.
- 13 Iuramentum à visitatis non debet Episcopus exigere in visitatione.
- 14 Capitulum Superstite adhuc Episcopo ex prescriptione vel privilegio visitandi ius habere potest.
- 15 Episcopus licet possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, non potest iterum punire punitos ab eis.
- 16 Visitare non licet Episcopis Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium.
- 17 Visitantes non debent inutilibus sumptibus visitatos grauari, exceptis tantum vidualibus, &c.
- 18 Episcopus non potest quicquam ab eis, qui visitantur pro decretis, &c. accipere.
- 19 Episcopus re ipsa non visitans nihil procurationis causa exigere potest.
- 20 Episcopus exiens per villas, & oppida, ut sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine est procurandus.
- 21 Episcopus, aut alius visitator non potest procuracionem accipere ab hospitalibus, & alijs locis leproforum, &c.
- 22 Procuracionem à pauperibus clericis exigere non debet Episcopus.
- 23 Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales unitas, & dependentes à Religione Hierosolymitana.
- 24 Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum.
- 25 Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat.
- 26 Munera qualiacunque non potest Episcopus à visitatis ratione visitationis etiam comestibilia ut secum asportet, accipere.
- 27 Vidualia accipere potest Episcopus visitans.
- 28 Vidualium appellatione quid veniat.
- 29 Vidualia debent esse moderata.
- 30 Equorum vecturæ non veniunt nomine vidualium.
- 31 Procuratio nulla debetur Episcopo visitanti clerum civitatis ubi sita est Cathedra.
- 32 Episcopus visitans una die duas Parochias, unam tantum procuracionem habere debet.
- 33 Procuracionem pecunia redimere liberum est visitatis.
- 34 Visitator non potest in pecunia taxare id, quod per vidualia sibi necessarium contingebat.
- 35 Vbi fuerit consuetudo ut nec vidualia, nec quicquam à visitatoribus accipiatur, illa servanda est.
- 36 Consuetudo circa exactionem in visitatione ex relictis pijs est servanda.
- 37 Episcopus, & quisquam suorum nihil muneris accipere potest ab Ecclesijs in visitatione præter procuracionem.
- 38 Cathedraticum non censetur sublatum sub hac prohibitione.
- 39 Fratres S. Ioannis Hierosolymitani, sive eorum vicarij in Parochialibus Religionibus unitis non tenentur ad solutionem Cathedratici.
- 40 Visitator ratione officij sui aliquid male accipiens ipso iure suspensionem incurrit.
- 41 Tempus præfixum ad visitanda limina Apostolorum incipit à die publicationis constituit. Sixti V.
- 42 Presbyter diocesanus non existens de Capitulo Cathedralis, non admittitur ad visitanda limina.
- 43 Nec manens in curia.
- 44 Coadiutus Episcopus, & non coadiutor tenetur visitare limina Apostolorum.
- 45 Regularis nullus etiam Episcopi commensalis admittitur ad visitanda limina.

Patriarchæ, Primates, Metropolitanæ, & Episcopi propriam diocesim per se ipsos, aut si legitime impediti fuerint, per suum generalem Vicarium, Visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita tamen, ut tota biennio per se, vel Visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. *¶* A Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diocesim, non visitentur cathedrales Ecclesiæ, neque diocesim suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio prouinciali. *¶* Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in ijs Ecclesijs, ubi hætenus visitationem exercere legitime consueverunt, debeant quidem *§* assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps per se ipsos tantum ibidem visitare, *¶* Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, ubi Capitulum ius visitandi habet, prius ab Episcopo approbentur, *¶* sed non ideo Episcopus, vel, eo impedito, eius Visitator easdem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur, cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur, non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & privilegijs quibuscumque. Visitacionum autem omnium istarum *¶* præcipuus sit scopus, sanam orthodoxamque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere, bonos mores tueri, prauos corrigere, populum cohortationibus, & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiamque accendere, cetera prout locus, tempus, & occasio feret, ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ ut facilius, feliciusque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, ut paterna charitate, Christianoque zelo omnes amplectantur, ideoque modesto contenti equitatu famulatuque studeant quam celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitacionem *¶* ipsam absoluere. *¶* Interimque caveant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosive sint, *¶* neque ipsi, aut quisquam suorum quicquam procuracionis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiantur, non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili, *¶* exceptis tamen vidualibus, quæ sibi ac suis frugaliter, moderateque *¶* pro temporis tantum necessitate, & non ultra, erunt ministranda. *¶* Sit tamen in optatione eo

Barbof. Collect. in Concil. Trid.

^a Concil. Tolet. 4. cap. 35.

^b Cap. 1. 4. sane de cels. in 5. 6. Florentinum. 85. dist.

^c Concil. Braccaren. 2. c. 2. Concil. Ticinen. vers. statum. mus etiam ne Episcopi cap. cauendum & cap. inter cetera 10. q. 3. & c. cū Apostolus, de cels.

rum, qui visitantur, si malint solvere, id quod erat ab ipsis ante solui, certa pecunia taxata, consuetum, in vero predicta victualia subministrare, saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, alijsque pijs locis, aut Ecclesijs non Parochialibus inito, quod illasum permaneat. *In ijs vero locis, seu prouincijs, ubi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Visitatoribus accipiantur, sed omnia gratis fiant, ibi id obseruetur: Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere presumpserit, p is prater dupli restitutionem, intra mensem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta Constitutionem Concilij generalis Lugdunensis, quæ incipit, Exigit, & necnon alijs pœnis in Synodo prouinciali, arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, mulctetur. Patroni vero in ijs, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se presument ingerere, neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat, sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtilis, prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.*

¶ Sexu de-
cret. lib. 3. de
censibus tit.
20, cap. 2.

1. **V**ide Archiep. Bononien. part. 4. sub tit. de visitat. pag. 242. cum seqq. Cuch. in sit. maior. tit. de visitatione per Pralatos factanda, Sbroz. de officio vicarij, lib. 2. q. 120. Aloyf. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 612. in 1. edit. alias resolut. 536. in 2. edit. Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 3. c. 40. à princ. Marc. Anton. Genuent. in man. Pralat. c. 34. & 35. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 20. nu. 69. vers. quinquies. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. visitatio Piafec in simili praxi p. 2. cap. 3. Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 1. tit. 6. de visitat. Vgolin. de officio Episcopi, c. 49. Galgaret. de iure publico, lib. 5. tit. 121. Aldan. in compendio Canon. resolut. lib. 2. tit. 16. à num. 3. nouissimè Stephan. VVeyms ad constitutiones 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innovatas consit. 17. pag. 183. cum seqq. vbi dicit innovari cap. exigis de censibus lib. 16. per decretum Concilij in present. & vnum ac alterum multipliciter declarat. Trullench in Decalog. lib. 3. cap. 1. dub. 8. num. 4. incipsum de officio, & potest. Episcopi, part. 3. alleg. 73.
- a. Patriarcha.] De Patriarchis in genere, & de eorum precedenti potestate, & priuilegijs, egilare d. tract. de officio, & potest. Episcopi, part. 1. tit. 3. cap. 1. & de iure Ecclesiæ, lib. 1. cap. 6.
2. **E**t Episcopi propriam diocesim, &c.] Visitationem generalem spectare ad Episcopum censuit Rot. decisio. 160. num. 2. p. 1. recent. & notat Stephan. VVeyms d. consit. 17. nu. 1. pag. 190. id procedere, etiam si in ipsa fundatione visitandi facultas alicui alteri inferiori Prelato fuerit concessa, quia inde non intelligitur. adempta sua potestas ex dispositione Concilij ipsi competens, sed facièda est interpretatio vt cumulatiuè censeatur Episcopo data potestas, non priuatiuè.
3. **P**er suum generale Vicarium, &c.] Vicarium generale hoc ius visitandi non habere, nisi specialiter ei committat Episcopus, resoluunt Rebuff. in praxi benef. tit. de forma vicariatus nu. 100. & 101. Sbroz. de vicario Episc. lib. 2. q. 102. nu. 2. Paul. Fusc. de visit. li. 1. c. 2. nu. 18. Azor. in sit. moral. p. 2. li. 3. c. 45. q. 4. Vgolin. de potest. Episc. c. 48. vers. tertio nec visitare, Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum p. 1. numer. 224. Ego ipse d. alleg. 73. num. 28.
4. **P**otestatem Episcopis concessam visitandi Ecclesias Episcopatu subiectas transire in Capitulum Sede vacante, tenent Quarant. in summo. Bullarij, verb. Capitulum Sede vacante, vers. quibus sic prelibatis. Azor. dist. libro 3. cap. 37. quæst. 14. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decisio. 609. in 1. edit. alias resolut. 533. in 2. edit. vbi asserti procedere etiam quando Sedes Episcopalis quasi vacat, veluti Episcopo ab hostibus, vel pagano capto, refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 24. & 25. Lotter. de re benef. lib. 2. q. 2. num. 24. Marcel. Vulpe in praxi iudic. cap. 44. num. 11. Rota decis. 346. num. 2. apud Farinac. p. 1. recentior. & decis. 166. num. 2. p. 1. recentissim. in posthum.
5. **C**apitulum Sede vacante post lapsum anni à die vltimæ visitationis per Episcopum facta potest visitare diocesim tempore triennij non expectato, licet dicatur Episcopum consueuisse visitare singulis triennijs, vt per Aldan. d. tit. 16. nu. 5. vbi attestatur decium in Pampilonen. 3. Februarij 1629. & 10. Decembris eiusdem anni.
6. **C**apitulum potest visitare omnia loca, quæ poterat visitare Episcopus, idem Aldan. d. tit. 16. nu. 6. attestans ita fuisse resolutum in Pampilonen. 13. Aprilis 1630.
7. **N**on posse tamen visitare Monialium cenobia exem-

pta, quæ alioquin potest Episcopus visitare vi delegatus Sedis Apost. resoluunt Azor. d. c. 37. q. 5. Nicol. Garc. de benef. p. 5. c. 7. nu. 45. Fr. Leo d. p. 1. c. 10. nu. 8. vers. decimo. Marcel. Vulpe d. praxi c. 44. nu. 11. optimè Molin. d. tract. 5. dist. 11. num. 8.

8. **C**apitulum Sede vacante tunc demum potest diocesim visitare, quado lapsus est annus à postrema Anuistijs visitatione, nec de proximo Ecclesia est de Pastore prouidenda in ipsa vero visitatione circa famulatum, equitatum, & alia, forma huius cap. est præcisè obseruanda, Aldan. d. tit. 16. nu. 7. vbi refert ita fuisse resolutum in Loman. 10. Maij 1629.

9. **M**etropolitani an & quando diocesim suorum Comprovincialium Episcoporum visitare possint? vide Steph. VVeyms d. consit. 17. numer. 7. pag. 191.

10. **A**rchidiaconi autè Decani, &c.] Archidiaconos, Decanos, Archypresbyteros, & alios inferiores visitandi ius habere si id longa consuetudine præscripserint, tenent Felician. Comen. in man. visit. lib. 1. tit. 3. vers. Archidiaconi, Paul. Fusc. d. c. 2. n. 14. Azor. d. c. 40. q. 7. 8. & 9. Sbroz. d. q. 120. nu. 10. Flores de Mena var. lib. 3. q. 24. nu. 23. Ego ipse d. alleg. 73. nu. 22. Stephan. VVeyms d. consit. 17. num. 2. pag. 190.

11. **E**t posse ipsum Episcopum præstituer terminum Archidiacono ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum, & equitatum ne oneri sit Ecclesijs, quas visitauerit, refert decium Piafec. d. c. 3. nu. 62. pag. 213. citatus per me d. alleg. 73. nu. 39.

12. **E**dicta proponere non licet Episcopo visitationem aggredienti, quibus subditis iubeantur crimina detegere, multoque minus proposita pena excommunicationis, vt per Sel. in select. canon. c. 31. nu. 10. vbi refert decium sub die 2. Ianuarij 1601.

13. **L**ocum non habere in Abbate seculari refert decium Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 109.

14. **I**nquisitio, que preparatoria vocatur, quando fit in visitatione, non licet Episcopo ad detegenda visitatorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pena ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à visitatis, refert decium Piafec. p. 1. c. 3. n. 60.

15. **I**uramentum à visitatis non debet Episcopo exigere in visitatione, neque procedere ad capturam, neque mādare quod detur copia testium, refert decium Aldan. d. tit. 16. num. 7.

16. **V**isitatores etiam à Capitulo, &c.] Capitulum superstitè adhuc Episcopo ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habere posse, tradit Azor. d. c. 40. q. 8. quem refero d. alleg. 73. nu. 26. D. Felician. de Vega in relect. ad cap. cum contingat, de foro compet. nu. 14. Et tunc visitatores à Capitulo deputatos debere esse ab Ordinario approbatos, probat hoc decretum, quod locum habere etiam vbi soli Capitulo absque Episcopo competit ius visitandi refert decium Armendar. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episc. nu. 110. Steph. VVeyms d. loco n. 4.

17. **L**icet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, vt text. habet, non posse tamen iterum punire punitos ab eis, neque ab illis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandam, refert decium Armendar. d. l. 7. de Episcopis num. 111.

16. Visitare non licet Episcopis in vim constitutionis Gregor. X V. de exemptorum privilegij Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura perionarum secularium, nec loca ubi in eisdem Ecclesijs asseruntur sanctissimum Eucharistia Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur, ita Aldan. tit. 16. num. 8. ubi dicit resolutum de anno 1623.
17. *Interimque caueant, &c.* Vide Nauarr. consil. 1. in utraque edit. & consil. 11. in antiq. alias consil. 12. in nouis, de consil. Sayt. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 1. & 11. Zerol. dict. verb. visitatio, §. 1. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. num. 16. cum seqq. Vgolm. de offic. Episc. c. 49. §. 3.
18. Non posse Episcopum quicquam ab eis, qui visitantur, pro decretis, & ordinationibus spectantibus ad visitationem pro rogatu, seu scriptura, laboreve suo percipere, refert decisum Armendar. tit. 6. num. 116.
19. *Néve ipsi, aut quisquam suorum quicquam procurationis, &c.* Episcopum re ipsa non visitantem nihil procurationis causa exigere posse, refert decisum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 117. Et non posse visitatores, nec quemquam suorum, ab his, qui visitantur, pro decretis, & ordinationibus ad visitationem spectantibus, pro scriptura scilicet illorum, nec pro labore aliquid recipere per hunc text. tenet Narbona l. 33. gloss. unica, num. 9. tit. 25. lib. 4. Recopil. ubi num. 9. dicit quod cum Concilium in presenti non loquatur expresse de notarijs, circa eos non videtur illud decretum obseruandum, imò potius subdit notarios nullum salarium habentes pro labore scripturarum, actorum, vel decretorum, non fecus ac pro litteris ordinatorum aliquid recipere posse pro scripturis, siue instrumentis in visitatione confectis, & citat Socin. de visitat. limit. 11. q. 4. num. 34. vers. & hoc verum. Annib. Roch. in tract. de visit. super verb. gratis, vers. quaro an Notarius, pag. 217. & verb. ministris quoque familiaribus tuis, vers. quaro an ministris, pag. 308. col. 2.
20. Episcopum exeuntem per villas, & oppida, vt sacramentum Confirmationis tantum conferat, à nemine esse procurandum refert decisum Armendar. dict. tit. 6. de Visitat. num. 123. & resolut Paul. Solod. in praxi de Visitat. part. 1. cap. 5. in med. quem refero Ego ipse d. allegat. 73. num. 53.
21. Episcopum, aut alium visitatorem non posse procurationem accipere ab hospitalibus, & alijs locis leproforum, domorum Dei, pauperum, & infirmorum, nec ab Ecclesia paupere, sed debere gratis visitare, refert decisum Marc. Anton. Genuenf. dict. cap. 35. num. 9. versic. nono, Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. visitatio, §. 2. dub. 7. Piafec. in simili praxi p. 2. c. 3. in fine, Fr. Leo in thesauro fori Eccles. p. 2. c. 16. à nu. 41. Bellet. disquis. cleric. p. 1. tit. de clerico, debitore §. 11. num. 10. Ego ipse d. alleg. 73. num. 50.
22. Episcopum à pauperibus clericis procurationem exigere non debere, tradunt Surd. de aliment. tit. 4. q. 22. num. 6. Bellet. d. §. 11. num. 8. Ego ipse d. alleg. 73. num. 51. & 52. me citato in illo loco Homobon. de Bonis de examine eccles. tract. 11. cap. 12. quest. 17. resolut. 2.
23. Procuratio non debetur Episcopo visitanti Ecclesias Parochiales vnitas, & dependentes à Religione Hierosolymitana à vicarijs earundem Ecclesiarum, vt per Aldan. d. tit. 16. num. 9. ubi attestatur ita fuisse decisum in Augustana 14. Decembris 1630.
24. Procuratio soluenda est Episcopo visitanti beneficium à Cardinale possessum, quia est onus reale super beneficium, non personale super persona Cardinalis Aldan. d. tit. 16. num. 10. ubi refert sic fuisse resolutum in Nerionen. 13. Septembris 1631.
25. Notarius quando à visitatis aliquid accipere valeat, vide Nauarr. consil. 1. de censib. in utraque edit. Zerol. d. verb. visitatio §. 6. dub. 4. Piafec. d. cap. 3. num. 63. vers. neque Cancellarius, Ego ipse d. alleg. 73. num. 42.
26. *Nec munus quodcumque sit, &c.* Munera qualiacunque non posse Episcopum à visitatis ratione visitationis, etià comestibilia, vt secum asportet, accipere, tenent Piafec. dict. cap. 3. num. 73. Marc. Anton. Genuenf. dict. cap. 35. num. 7. ubi num. 6. aduertit quod nec fragmenta notabilia ad domum portare potest pro erogando pauperibus, Barbof. Collect. in Concil. Trid.

sed teneri illis distribuere, qui sunt in illo loco, quem visitat, & num. 5. dicit quod Episcopus etiam finita visitatione dum discedit à locis visitatis, recipere non potest munera.

Exceptis tamen victualibus, &c. Vide Zerol. in praxi 27. Episcop. part. 2. verb. visitatio §. 6. Piafec. dict. cap. 3. à num. 62. Bellet. d. tit. de clerico debitore §. 11. à princ. met ipsum d. alleg. 73. à num. 57. latè Steph. VVeyms d. constit. 17. num. 22. pag. 197.

Victualium expensarum appellatione comprehendi illas, quae constituent in victu, non autem illas, quae concernunt alia necessaria persona, dicit Zerol. d. §. 6. dub. 1. quem refero d. num. 57. Steph. VVeyms d. constit. 17. num. 24. pag. 198.

Debere esse moderata secundum facultatem Ecclesiae, non autem indebitè grauandum clericum per plura iura resolut Bellet. d. §. 11. num. 6. ad illum tantum diem, quo visitat Episcopus pro ipso, & suo moderato comitatu, tradit Piafec. d. cap. 3. num. 64. in princ.

Equorum autem vecturas nò venire nomine victualium, ac proinde illas praestandas non esse, docent Zerol. d. §. 6. dub. 3. Piafec. d. cap. 3. numer. 63. in fine, Marc. Anton. Genuenf. dict. cap. 35. numer. 9. in fine, & 10. Bellet. dict. §. 11. numer. 4. nisi visitator esset Praelatus à summo Pont. delegatus, tunc ei deberi mercedes equorum, & viaticum, vt de loco ad locum transire commodè possit, per gloss. verb. si voluerint, in Clem. 2. de censib. tenet Azor. d. cap. 42. quest. 8. quem refero d. allegat. 73. num. vlt.

Pro temporis tantum necessitate, &c. Vnde Episcopo visitanti Clerum ciuitatis, ubi sita est Cathedra, procurationem nullam deberi, colligunt Marc. Anton. Genuenf. d. cap. 35. num. 9. Piafec. d. c. 3. num. 65. Ego ipse d. alleg. 73. num. 46.

Contra Surd. de aliment. tit. 4. quest. 22. numer. 9. Azor. d. cap. 42. quest. 4. Bellet. d. §. 11. num. 2. & 3. existimantes etiam hoc casu procurationem deberi.

Hinc etiam si Episcopus vna die duas Parochias visitaret, vnam tantum procurationem habere, resolut Zerol. d. §. 6. dub. 6. cum non possit duplicia victualia eadem die consumere, & Tridentina Synodus vult ipsum frugali ac moderata procuratione esse contentum, vt per Stephan. VVeyms d. constit. 17. num. 25. pag. 198. quo fit (addit ipse ex cap. 1. §. procurationes, de censib. lib. 6.) vt si fecus faciant visitatores, vel exigendo duas procurationes ab vno, vel duobus locis eadem die visitatis, vel etiam procrastinando suam visitationem eo fine vt duplicatas procuraciones lucrentur, malè versentur, & ad acceptorum restitutionem teneantur, ipsum Deum habituri victorem, & num. 26. tenet quod si postquam inferiores visitauerint, procuracionesque receperint, & Episcopus velit per se etiam denuo visitare, aliam nouam procurationem licitè poterit recipere, vt impensif laboris merces sequatur operantem, & commodum cedat illi, qui fert incommodum.

Sit tamen in optione eorum, &c. Liberum esse visitatis, si velint, pecunia redimere procurationem, & tunc visitatorem teneri recipere in ea specie, qua fuerit oblata, resolut Piafec. d. c. 3. num. 64. in fine.

Visitatorem tamen non posse in pecunia taxare id, quod per victum sibi necessarium contingebat, dicit Zerol. d. verb. visitatio §. 6. dub. 2. quem refero d. alleg. 73. num. 55. & 56.

In ijs verò locis, seu prouincijs, &c. Vide Sbroz de vicario Episcop. lib. 2. q. 113. nu. 3. Vgolm. de offic. Episcop. c. 49. §. 4. nu. 3. vers. tertio, Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. nu. 19. Piafec. d. c. 3. nu. 65. ubi dicit quod licet de iure cò muni procuratio praescribi non possit, ex tex. in e. cum ex officio, de praescript. hodie tamen ex noua dispositione huius decreti praescribitur, nec peti potest ubi illam non dandi viget consuetudo, refero Ego ipse d. alleg. 73. num. 48.

Ex consuetudine posse Episcopum exigere veluti trigessimam, ex relictis pijs ratione visitationis testamentarium, secus verò si in testamento nullum esset relictum pium, exceptis tamè victualibus, quae debentur ab ijs, qui confecerunt procuratione praestare, quod quandoq; cõ-

tingit à Communitatibus locorum, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 118.

Extante confuetudine vt Epifcopo diœcefim vifitante à laicis ei victualia miniftrantur, vicario autem vifitante ab Ecclefiarum Rectoribus, feruandam effe fi laici sponte perfeuerent in ifta confuetudine, refert decifum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 119. vbi nu. 121. parriter refolutum atteftatur feruandam effe confuetudinem fi adelfet vt Communitates procurarent Epifcopum vifitantem quandiu ipfe voluerint, quod fi recufarent, ipfas cogendas non effe, refero Ego ipfe d. allegat. 73. num. 53.

37. ¶ *Quod fi quisquam, &c.*] In vifitatione præter procuratorem ab Ecclefijs non folùm Epifcopum, fed quemquam fuorum nihil muneris accipere poffe fub pœna maledictionis, & interdicti ingreffus Ecclefiæ, ac reftituendi duplum infra mensem, & poft mensem, non obftante remiffione partium, ex hoc decreto colligunt Surd. de aliment. tit. 1. quæft. 64. num. 6. & tit. 4. quæft. 22. Azor. dift. lib. 3. cap. 42. quæft. 9. Marc. Anton. Genuent. in man. Paftorum cap. 35. nu. 2. Ego ipfe dift. alleg. 73. nu. 44.

38. Sub hac prohibitione non cenferi fublatum Cathedraliticum, quod fingulis annis exigi folet ab Ordinato, tam in vifitatione, quàm extra, atteftatur refolutum Armendar. d. tit. 6. de visitat. num. 115. quem refero dift. alleg. 73. num. 44. in fine. Stephan. VVe yms d. confit. 17. numero 21.

39. Abfolutionem Cathedralitici, Synodatici, feu charitativi fubfidij, non tenentur, neque compelli poffunt Fratres S. Ioannis Hierofolymitani, fiue eorum vicarij in Parochialibus Religioni prædictæ vnitis, vt per Aldan. d. tit. 16. num. 11. atteftans fic fuiffe decifum in Auguftana 4. Decembris 1630.

¶ Populus vbi non poteft victum fuo Curato fubminiftrare, Ordinarius ea obferuare debet, quæ habentur in hoc decreto, refert decifum Garc. de benef. part. 3. cap. 2. num. 179.

40. ¶ *Is præter dupli reftitutionem, &c.*] Vifitatorum ratione officij fui aliquid malè accipientem ipfo iure fufpentionem incurtere, ab ea tamen abfolui poffe, dummodo intra mentem fimplum, fiue tantum, quantum via concuffionis recepti, reftituat, confuluit Nauarr. conf. 14. in antiq. alias conf. 2. in nouis, de cofib. Sayr. fub eod. tit. decif. 11.

¶ *Necnon & alijs penis, &c.*] Vide Spin. in fpeculo reftam. gloff. 4. princip. num. 91.

Tempus præfixum ad vifitanda limina Apoftolorum incipere à die publicationis conftitutionis Sixti V. tenet Aldan. d. tit. 16. num. 30. referens ita fuiffe decifum in Bugen. 12. Augufti 1628.

42. Nec ad huiusmodi vifitationem admittendum effe Presbyterum diœcefanam non existentem de Capitulo Cathedralis, neque in dignitate ecclefiastica conftitutum, tradit idem Aldan. d. tit. 16. num. 31. vbi atteftatur fic fuiffe refolutum in Elboron. 4. Decembris 1627.

43. Nec permanentem in curia vifitationem huiusmodi faciendam effe, vel concedi folere vt fiat, dicit idem Aldan. d. tit. 16. num. 32. vbi affert ita decifum in Eoglina. 11. Julij 1626.

44. Coadiutum Epifcopum, & non coadiutorem teneri vifitare limina Apoftolorum, tradit Sel. in folemnis canon. cap. 28. num. 17. vbi ait fic fuiffe refolutum fub die 4. Augufti 1619.

45. Regularem nullum, etiam Epifcopi familiarem, & commenfalem nullo modo acceptandum ad vifitanda limina pro fuo Epifcopo, etiam fi alium non inueniffe diceret, & ifte iam efferet in Vrbe, refoluit Sel. d. cap. 28. nu. 19. referens fic fuiffe decifum in Vifon. 13. Nouembris 1627. fubditque S. Congreg. Concil. fub die 9. Maij 1626. gratiã feciffe Epifcopo Canarien. vt limina Apoftolorum vifitare poffit per Sacerdotem Regularem ab illis partibus tranfmiffum, & bene informatum, ftante quod propter itineris longitudinem milliarium 17. m. & ob pericula in quæ incurunt alijs tranfmiffi Sacerdotes feculares, qui à Turcis captiui facti fuerunt, nullus inuenitur, qui miti velit, vt ex fide publica confuit.

¶ *Patroni verò, &c.*] De hac decifione Stephan. VVe yms d. confit. 17. num. 34. Stephan. Daluin de poteft. Epifcopi cap. 15. fol. 45. verfo.

¶ *Et fabricarum redditus, &c.*] Aduertit Stephan. VVe yms d. confit. 17. in fine pag. 102. quod fi diftributio, feu applicatio reddituum harum fabricarum, quæ funt iurifpatronatus, arbitrio & difpofitioni Epifcopi committuntur, id multo magis locum habebit in reliquis fabricis, quæ non funt de iure patr. vt earundem etiam prouentus pro voluntate Epifcopi ad Ecclefiæ vilitatem, vel neceffitatem diftribui & impendi debeant.

Prædicationis munus frequenter obeundum; à parochianis Ecclefiæ Parochialis adeunda est ad audiendum verbum Dei; nullus contradicente Epifcopo prædicare præfumat in Ecclefijs etiam Regularium, &c.

C A P V T IV.

1. Doctores de materia cap. agentes.
2. Prædicationis munus Epifcoporum præcipuum est.
3. Epifcopus poteft prædicare in quacunq; Ecclefiâ etiam Regulari fuæ diœceſis.
4. Epifcopo prædicanti per feipſum in ſua Eccleſiâ nõ licet etiam prætextu paupertatis prætereundere ſibi præſtari ſolitam eleemoſynam.
5. Epifcopus ipſemet quando prædicat, ſilere debent alij prædicatores.
6. Parochi ſi per ſe velint munus prædicationis obire, non debent impediri.
7. Prædicare nullus poteft etiam à Parocho inuitatus ſine licentia Epifcopi.
8. Parochus debet licentiam concedere approbatis ab Ordinario prædicandi in ſua parochia.
9. Parochus poteft dare licentiam viro docto etiam Regulari vt bis, vel ter concionetur in ſua Eccleſiâ ſine Epifcopi approbatione.
10. Prædicatoris electio pertinet ad Epifcopum.
11. Prædicatori conſuetas eleemoſynas ſoluere tenetur
12. Epifcopus proprio ſumptu conducere debet prædicatorem dum eſt dubium quorum ſumptu ſit conducendus pro Quadrageſima.
13. Correſtores ciuitatum facere poſſunt etiam renitente Vicario generali, vt ſaltem omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis populo prædicetur.
14. Prædicandi præceptum non obligat ad vigiliâs.
15. Parochia ſua intereſſe tenetur vnusquisque pro audienda prædicatione ſi id commodè fieri poteſt.
16. Parochus admonere debet populu vt diebus Dominicis, & feſtis maioribus frequenter ſuas parochias.
17. Ordinarius non poteſt mulctis, & penis cogere populu ire ad audiendam ſacram Concionem & Miſſam in Eccleſiâ parochiali.
18. Nullus ſecularis, ſiue Regularis etiam in Eccleſijs ſuorum Ordinum contradicente Epifcopo prædicare præſumat.
19. Regu-